

Методичні рекомендації
щодо організації роботи вебсайту закладу освіти – учасника інноваційного
освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і
впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної
середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової
середньої освіти»
(в умовах воєнного/новоєнного стану)

Головною освітньою реформою України останніх років стало формування Нової української школи та підготовка випускників до життя в сучасному суспільстві, що швидко розвивається завдяки цифровим технологіям. Реалізація Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року вимагає від освітянської спільноти зміни векторів розвитку освіти з урахуванням нових викликів, соціальної й професійної місії педагога.

Навчання в умовах воєнного стану актуалізувало питання створення безпечного інформаційно-освітнього середовища, важливим компонентом якого є вебсайт закладу загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО). Він виступає як в ролі інформаційного ресурсу для користувачів та гостей вебсайту, так і ключовим засобом для формування, підтримки та покращення іміджу ЗЗСО. Вебсайт будь-якого закладу освіти стає найчастіше першим джерелом інформації про нього. Якісний вебсайт, вміщуючи у собі цікаву, корисну інформацію, є найкращою сучасною візитівкою закладу освіти. Реклама надання освітніх послуг, знайомство з педагогічним колективом, загалом із життям закладу стають широко доступними саме завдяки вебсайту. За допомогою цього цифрового інструмента з'являється можливість продемонструвати всім досягнення ЗЗСО, розмістити актуальну інформацію для всіх зацікавлених осіб. На вебсайті можуть бути висвітлені анонси подій та подані матеріали про проведені заходи, представлені напрацювання педагогічного колективу тощо. З іншого боку не слід забувати, що змістова складова зазначеного цифрового ресурсу має бути не лише максимально

інформативною, корисною для всіх учасників освітнього процесу, а й відповідати вітчизняним та міжнародним нормативним документам.

Враховуючи певні особливості інноваційного освітнього проєкту за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» (далі – інноваційний освітній проєкт) та організації освітнього процесу пілотних ЗЗСО-учасників інноваційного освітнього проєкту (далі – пілотні заклади освіти) в умовах воєнного стану постала необхідність у розробленні методичних рекомендацій щодо організації роботи їх вебсайтів.

Дані методичні рекомендації є доповненням Методичних рекомендацій щодо організації роботи вебсайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн просторі (далі – Методичні рекомендації), розроблених з урахуванням відповідних вітчизняних та міжнародних нормативних актів, що регламентує порядок створення та функціонування вебсайтів ЗЗСО з огляду реалізації прав людини в цифровому середовищі, зокрема прав дитини (лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 04.06.2020 № 221/10-1154 «Про методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн просторі)» [4].

РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЕБСАЙТУ ПІЛОТНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

В абзаці 6 статті 1 розділу I Закону України «Про авторське право і суміжні права» зазначено, що «вебсайт – це сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, інших об'єктів авторського права і (або) суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси вебсайту і (або) облікового запису власника цього вебсайту, доступ до яких здійснюється через

адресу мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики і (або) числової адреси за інтернет-протоколом» [5].

Наступний абзац зазначеного нормативно-правового документу надає визначення вебсторінки як «складової частини вебсайту, що може містити дані, електронну (цифрову) інформацію, інші об'єкти авторського права і (або) суміжних прав тощо» [5].

Вебсайт пілотного закладу освіти складається з сукупності вебсторінок, оформлених в одному стилі та об'єднаних спільною концепцією. Він є одним із найважливіших елементів системи організації освітнього процесу, інструментом підвищення інформативності про діяльність та засобом формування іміджу пілотного закладу освіти тощо.

Метою вебсайту пілотного закладу освіти є інформаційно-освітнє забезпечення організації освітнього процесу та інноваційної діяльності в умовах реалізації інноваційного освітнього проєкту.

Основними завданнями вебсайту пілотного закладу освіти є:

- представлення закладу освіти та формування його іміджу в мережі Інтернет;
- покращення поінформованості здобувачів освіти, суспільства та глобальної освітньої спільноти з питань функціонування закладу освіти;
- інформаційно-організаційна підтримка освітнього процесу;
- створення умов для ефективної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу;
- створення умов для мережевої взаємодії з іншими закладами освіти, спрямованих на розв'язання актуальних питань організації освітнього процесу, виконання завдань інноваційного освітнього проєкту;

- висвітлення досвіду та здобутків педагогічного колективу пілотного закладу освіти, в тому числі результатів реалізації інноваційного освітнього проекту;

- стимулювання творчої активності здобувачів/здобувачек освіти та професійно-творчої самореалізації педагогічного колективу закладу освіти.

Функціонування вебсайту пілотного закладу освіти регламентується законодавством України та додатково Положенням про вебсайт пілотного закладу освіти (далі – Положення). Положення має містити форму що схвалюється рішенням педагогічної ради та затверджується наказом керівника пілотного закладу освіти, в якому зазначаються адреса вебсайту (доменне ім'я) й хостинг. До його розроблення та обговорення мають бути залучені всі учасники освітнього процесу. Положення має регулярно переглядатися та корегуватися відповідно до розвитку ІКТ і змін у законодавстві. Пропозиції змін до Положення можуть вноситися усіма учасниками освітнього процесу та прийматися за процедурою, зазначеною вище [4, с. 6].

Організація функціонування вебсайту покладається на керівника пілотного закладу освіти та його заступників.

Інформаційну та програмно-технічну підтримку вебсайту здійснюють відповідальні особи – адміністратор та/чи редактор сайту, які мають виключне право на розміщення інформації на вебсайті та її редагування. *Рекомендовано оновлювати інформацію на вебсайті за необхідністю, але не рідше одного разу на місяць* [4, с. 6-7].

Дизайн вебсайту має бути інтуїтивно зрозумілим усім учасникам освітнього процесу та відповідати рекомендаціям, зазначеним у розділі «Створення та організація роботи сайту» [4].

Вебсайт має переглядатися за допомогою веббраузерів, що працюють у різних операційних системах, зокрема і для мобільних пристроїв. При цьому під

час перегляду вебсайту в різних веббраузерах і на екранах монітора різної роздільної здатності загальний дизайн і функції вебсайту мають зберігатися [4, с. 6].

«Відповідно до пункту 1 статті 30 Закону України «Про освіту» доступ осіб з порушенням зору до інформації про діяльність закладу освіти може забезпечуватися в різних формах і з урахуванням можливостей закладу освіти» [11, с. 6].

ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ВЕБСАЙТУ ПІЛТНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Згідно з пунктом 2 статті 30 Закону України «Про освіту» ЗЗСО мають надавати відкритий доступ до наступної інформації:

- статут закладу освіти;
- ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- структура та органи управління закладу освіти;
- кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;
- освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- територія обслуговування, закріплена за закладом освіти його засновником;
- мова (мови) освітнього процесу;
- річний звіт про діяльність закладу освіти;
- правила прийому до закладу освіти;
- умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- правила поведінки здобувача/здобувачки освіти в закладі освіти;

- план заходів, спрямований на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування);
- інша інформація, що оприлюднюється за рішенням закладу освіти або на вимогу законодавства [11].

Враховуючі особливості організації освітнього процесу під час воєнного стану на вебсайті пілотного закладу освіти має бути розділ, присвячений психологічній підтримці.

Пропонуємо наступні основні розділи вебсайту:

- структура установи;
- кадровий склад;
- напрями діяльності (з урахуваннями обов’язкової розширеної інформації щодо реалізації етапів інноваційного освітнього проєкту);
- нормативні документи;
- безпечний інтернет;
- психологічна підтримка;
- контактні дані.

На вебсайті пілотного закладу освіти мають бути представлені загальні відомості про заклад освіти, кількісний та якісний склад педагогічного колективу та вчителів, які беруть участь у реалізації інноваційного освітнього проєкту.

Також для зручності та оперативного обміну інформацією рекомендуємо розмістити на вебсайті нормативні документи, що унормовують діяльність учасників інноваційного освітнього проєкту, зокрема:

- Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII);
- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (від 16.01.2020 р. № 463-IX);
- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (від 19.06.2022 р. № 2315-IX);
- Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (від 25.04.2019 р. № 2704-VIII);
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» (від 28.07.2023 р. № 782);
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (від 14.12.2016 р. № 988-р);
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення рекомендацій щодо викладення інформації суб'єктами владних повноважень у форматах, що забезпечують доступність її сприйняття» (від 17.11.2023 р. № 1046-р);
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти» (наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205),
 - Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.04.2021р. № 406. URL: <https://www.google.com/search?q=13.+>
 - Про розширення бази реалізації інноваційного освітнього проєкту за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту

базової середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021. № 1032. URL: <https://www.google.com/search?q=14.%09>

15. Про розширення бази реалізації інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.03.2022. № 257. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-realizaciyu-innovacijnogo-osvitnogo-proyektu-vseukrayinskogo>

16. Про внесення змін до Заявки, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 02.04. 2021 № 406, наказу Міністерства освіти і науки України від 19.03.2022. №257. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2023. № 939. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-18052021-543>

– інші законодавчі та нормативно-правові акти.

На вебсайті пілотного закладу освіти мають бути висвітлені напрями діяльності, одним із основних яких є організація освітнього процесу за інноваційним освітнім проєктом. Обов'язковим є розміщення інформації про його нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення, результати, звіти за кожний етап реалізації інноваційного освітнього проєкту, поточний стан освітнього процесу, зміни та довгострокову, прогностичну діяльність пілотного закладу освіти.

Новини сайту розміщуються на головній сторінці або окремій сторінці. Як правило, новини публікуються за певний період (місяць, квартал, рік тощо). Для доступу до неактуальних новин передбачається архів новин, на який веде спеціальне гіперпосилання.

На вебсайті пілотного закладу освіти має бути подана інформація з безпеки в інтернеті.

ВИМОГИ ДО РОЗМІЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ НА ВЕБСАЙТІ ПІЛОТНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Інформація, розміщена на вебсайті пілотного закладу освіти, має відповідати законодавству України: Цивільному кодексу України [13], Законам України «Про освіту» [11], «Про захист персональних даних» [9], «Про інформацію» [10], «Про охорону дитинства» [12], «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [8], міжнародним та етичним стандартам, правам дитини в цифровому середовищі [2].

Першочерговими під час представлення матеріалу мають бути права дитини, які повинні бути дотримані.

Пунктом 2 статті 11 розділу II Закону України «Про інформацію» передбачено, що «не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини» та зазначається, що «до конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження» [10].

Відповідно до статті 307 Цивільного кодексу України фото та відео із зображенням людини можуть бути зроблені лише за умови отримання згоди людини. Якщо йдеться про зображення дитини, то має бути згода хоча б одного з батьків або осіб, які їх замінюють. Згода батьків або осіб, які їх замінюють має надаватися за формою, затвердженою наказом керівника пілотного закладу освіти, приклад якої наведено у додатку 2 Методичних рекомендацій [4, с. 7].

З іншого боку, як зазначено на вебсайті освітнього омбудсмена України «варто враховувати, що в умовах воєнного стану розповсюдження конфіденційної інформації про людину навіть за її згодою може становити загрозу для життя і здоров'я людини та її родини. Адже навіть фільмування лише закладу, без присутності людей у кадрі, може бути небезпечним для всіх, хто у ньому навчається та працює. Тому рекомендується медіа, керівникам закладів освіти та учасникам освітнього процесу мінімізувати оприлюднення зйомок на території та в закладі» [1].

Також розміщення інформації на вебсайті пілотного закладу освіти має здійснюватися з дотриманням прав усіх учасників освітнього процесу без будь-якої дискримінації [4].

Під час публікування матеріалів на вебсайті пілотного закладу освіти мають бути враховані інші рекомендації, які детально надані в розділах «Інформаційне наповнення сайту» та «Права дитини» Методичних рекомендацій [4].

Питання академічної доброчесності та її дотримання педагогічними працівниками та здобувачами освіти з огляду на функціонування вебсайту не повинно залишитися поза увагою й пілотних закладів освіти. Передбачені законодавством вимоги подані в розділі «Академічна доброчесність» [3].

ДОПОМОГА Й ЗАХИСТ

На вебсайті пілотного закладу освіти має бути розміщена інформація про відповідні засоби правового захисту, послуги психологічної підтримки учасників освітнього процесу під час воєнного стану, технічної підтримки тощо. Зокрема, куди звертатися зі скаргою або кому повідомляти про зловживання, де можна отримати психологічну допомогу та до кого можна звернутися з питань технічної підтримки під час користування вебсайтом.

Згідно з Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року № 64/2022 та методичних рекомендацій «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій», з метою надання психологічної підтримки для учнів, батьків та педагогічних працівників закладу освіти, за потребою учасники освітнього процесу можуть отримати індивідуальні чи групові консультації з питань збереження психологічного здоров'я у період воєнних дій. На сторінці пілотного закладу освіти слід опублікувати дієві пам'ятки учасникам освітнього процесу, в яких зазначено, як допомогти собі та оточуючим у стресових ситуаціях.

Інформація про можливість звернення до дитячих омбудсменів, освітнього омбудсмена, спеціалістів «гарячих ліній», уповноваженого Верховної Ради з прав людини, уповноваженого Президента України з прав дитини, до правозахисних організацій, організацій, які надають першу психологічну допомогу тощо та їхні контакти також мають бути розміщені на вебсайті пілотного закладу освіти.

Усі учасники освітнього процесу мають бути поінформовані також про контакти та процедури подання скарг, поновлення прав або відшкодування, якщо їхні права порушують на вебсайті [4, с. 12].

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Висвітлення інформації про заклад освіти в умовах воєнного стану. *Освітній омбудсмен України* : вебсайт. URL: <https://eo.gov.ua/vysvitlennia-informatsii-pro-zaklad-osvity-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/09/20/>
2. Лівінгстон С., Лівенс Є., Карр Дж. Посібник з питань прав дитини в цифровому середовищі для органів державної влади (для підтримки впровадження Рекомендацій CM/Rec(2018)7 Комітету міністрів Ради Європи

про принципи дотримання, захисту та реалізації прав дитини в цифровому середовищі. Рада Європи.

<https://rm.coe.int/prems-091920-gbr-2576-it-handbook-ukr-web/1680a2dbeb>

3. Методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» : лист М-ва освіти і науки України від 04.04.2022 р. № 1/3872-22. URL: <https://vinps.vn.ua/wp-content/uploads/2022/04/%D0%9C%D0%9E%D0%9D-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-%D0%B2%D1%96%D0%B4-04.04.2022-%E2%84%9613872-22.pdf>

4. Про методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі) / Громко Г., Мельник О., Сокол І., Черних О. Д. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 04.06.2020 № 221/10-1154 Київ : ВАІТЕ, 2020. 20 с. URL: [https://betterinternetcentre.org/wp-content/uploads/2020/02/BetterInternetCentre_-_Re c_Child-rights-online.pdf](https://betterinternetcentre.org/wp-content/uploads/2020/02/BetterInternetCentre_-_Re_c_Child-rights-online.pdf)

5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Редакція від 15.04.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/stru2>

6. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) : Закон України від 18.12.2018 р. № 2657-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>

8. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. Редакція від 30.05.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520717/ed20140530/find?text=%F3%F2%E8%F1%E A+->

9. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. Редакція від 27.10.2022 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
10. Про інформацію : Закон України від 02.11.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
11. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Редакція від 24.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
12. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. Редакція від 05.10.2023 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2402-14/page2>
13. Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.04.2021р. № 406. URL: <https://www.google.com/search?q=13.+>
14. Про розширення бази реалізації інноваційного освітнього проєкту за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021. № 1032. URL: <https://www.google.com/search?q=14.%09>
15. Про розширення бази реалізації інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.03.2022.№ 257. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-realizaciyu-innovacijnogo-osvitnogo-proyektu-vseukrayinskogo>
16. Про внесення змін до Заявки, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 02.04. 2021 № 406, наказу Міністерства освіти і науки України від 19.03.2022.№257. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2023.№ 939. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-18052021-543>

17. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Редакція від 30.01.2024.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Методичні рекомендації підготовлені

Мельник Оксаною Миколаївною, начальником відділу науково-методичного забезпечення інтеграції у європейський освітній простір ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», канд. пед. наук, ст. дослід.,

Галеговою Оленою Валеріївною, начальником відділу цифрових освітньо-наукових систем ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,

Кириленко Світланою Володимирівною, начальником відділу відділу інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», канд. пед. наук.